

Előszó II.

A kézirat kiadói munkálatai 2019-ben kezdődhettek meg. A 2018 elején elkészült szövegek legszükségesebb időszerűsítésére 2019. október – november hó során kaptak módot a kötet szerzői. Nem mindenki élt e lehetőséggel. Ugyanakkor az események előrehaladása ellenére egyértelműen aláhúzható: *a tanulmányok tartalma változatlanul időszerű.*

Először érdemes röviden áttekinteni: *mi is történt* az eredeti kézirat átadása és a kiadás között eltelt időben?

Az Európai Unió és Egyesült Királyság között 2018 novemberében előzetes megállapodás jött létre a kilépés feltételeiről. Azt azonban több kísérlet ellenére a londoni Parlament nem hagyta jóvá. Ezért a brit EU-tagság megszűnésének határidejét több ízben meg kellett hosszabbítani. 2019 júniusában T. May miniszterelnök lemondásra kényszerült. Az új miniszterelnök B. Johnson 2019 októberében kisebb módosítást ért el a kilépési megállapodásban az északír határellenőrzés leginkább vitatott témakörében. E megállapodást az új brit Parlamentnek 2020. január végéig el kellene fogadnia. (Arra a 2019. decemberi választások után – amelyet a konzervatív Johnson a Brexitet középpontba állító programmal nagy többséggel megnyert – reális lehetőség van.) A megállapodás révén egyrésről (2020. január 31-én éjféltől) megszűnhet az Egyesült Királyság EU-tagsága, másrészt az Egyesült Királyság a 2020. december végéig terjedő átmeneti időszakban¹ változatlanul a belső piac teljes körű résztvevője maradhat. (Ez az úgynevezett differenciált dezintegráció esete.) Ebben az időszakban kellene megállapodni az EU – brit kereskedelmi kapcsolatok jövőbeli működéséről. Minthogy a brit kormány a 2020 utáni hosszabbítás lehetőségét törvényi úton ki kívánja zárni, az EU-val a kereskedelmi megállapodást 2020 végéig tető alá kellene hozni. A megoldandó témakörök jellegére és bonyolultságára figyelemmel annak minimális az esélye. Hasonlóképpen az EU által kötött kereskedelmi megállapodások önálló kétoldalú megállapodásokkal történő helyettesítését is az előbbi időpontig kellene megoldani. Ezért 2020 végén könnyen ismét a következő kérdés merülhet fel: további hosszabbítás, vagy megállapodás nélküli (no deal) kiválás? Két dolgot szükséges aláhúzni: *egyelőre semmit sem lehet tudni a 2020 utáni EU–brit kereskedelmi kapcsolatok szabályairól, másrészt a kihullás veszélye – egy évre eltolva – változatlanul fennáll.*

Miért is időszerűek tehát változatlanul a kötet elemzései? Egyrészt a fentiekből is kitért: szinte minden eddigi lépés *a jövőbeni rezsim működését megelőző szakaszra*, a brit EU-tagság megszűnésére irányult. Az átmeneti időszakot követő rendszert tekintve csak a *kemény brexit* forgatókönyve dőlt el. (A tanulmányok meggyőzően bizonyítják: a „lágý”, kevesebb gazdasági veszteséget eredményező forgatókönyvek egészen a legutóbbi időszakig reális lehetőséget jelentettek.) *Minden más feltétel egyelőre továbbra is teljes mértékben bizonytalan.* Ezért a hatásvizsgálatoknak szükségképpen különböző scenáriókra is ki kell terjedniük. Ugyanakkor nagyon fontos a brexit okainak feltárása. Annak tisztázása: hogyan

¹ Az átmeneti időszak ismét, legfeljebb két évvel meghosszabbítható.

kerülhetett sor az egyértelműen jelentős gazdasági hátrányokkal fenyegető változásra? A kötet tanulmányai ez utóbbihoz is fontos adalékokkal szolgálnak. E mechanizmus megértése pedig a szűkebb témakörön túl az európai integráció, illetve a populista (post-truth) politika működése és perspektívái tekintetében is alapvető tanulságokat ígérhet.

Ezúton szeretnék köszönetet mondani a Dialóg Campus Kiadó vezetőinek és munkatársainak a kötet megjelenésének kitartó támogatásáért. Külön köszönettel tartozunk Karácsony Fanninak és Győri Józsefnek a szöveg igényes gondozásáért.

A brexit szomorú, de tanulságos történet. Okulhatnak belőle a szerzők és a témakör iránt érdeklődő olvasók is. Abban a reményben adjuk át a kötetet, hogy az szerény mértékben szolgálhatja a fentieket.

Budapest, 2020. január 15.

A kötet szerkesztője